

УДК 72:687.1

Артеменко Марія Павлівна¹

к.т.н., доцент кафедри дизайну

Херсонський національний технічний університет

E-mail: marikomash@gmail.com

АРХІТЕКТУРНА ІНСПІРАЦІЯ В ДИЗАЙНІ КОСТЮМА З КАРКАСНИМИ СТРУКТУРАМИ ЯК ЗАСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ АТРАКЦІЇ

Анотація: стаття присвячена дослідженню костюмів з каркасними структурами в колекціях світових дизайнерів. Костюм з каркасними структурами розглядається як засіб популяризації архітектурної спадщини та перспективний спосіб збільшення атрактивності регіонів в туризмі. В роботі наводяться результати аналізу зібраної та систематизованої бази фотоілюстративного матеріалу з зображеннями костюмів з каркасними структурами із колекцій світових дизайнерів, до яких побудовано асоціативно-інспіративний ряд архітектурних об'єктів. Визначено країни, на модному подіумі яких в колекціях дизайнерів зустрічаються костюми з каркасними структурами. В роботі наводяться лідери серед дизайнерів за кількістю використання архітектурної інспірації в костюмах з каркасними структурами. А також відповідно до складеного асоціативно-інспіративного ряду встановлена локалізація архітектурних об'єктів, до яких найчастіше звертаються дизайнери за натхненням. Визначено вид архітектурних споруд, що є найпопулярнішим творчим джерелом, яке асоціативно прочитується в костюмах з каркасними структурами.

Ключові слова: костюм з каркасними структурами, архітектура, інспірація, туризм, атракція, творче джерело, ідентифікація території, регіонально-культурні особливості, дизайн одягу, модна індустрія.

Постановка проблеми. Синергія архітектури та костюма спостерігається ще с античних часів. Асоціативне перенесення

---

¹© Артеменко М.П.

архітектурної інспірації в костюм можна вважати актуальним і у сучасному світі. Подібний підхід в проектуванні одягу може бути використаний як засіб популяризації об'єктів культурної спадщини, що є вкрай актуальним в амбівалентному діалозі культур. Реклама архітектури в дизайнерських виробках, зокрема таких як костюм, дозволяє не тільки презентувати архітектурні пам'ятки, а й підвищити популярність того чи іншого регіону, а також має перспективи в створенні туристичної атракції.

Проте сьогодні, при стабільних тенденціях зростання значення туризму в пізнавальній, освітній, культурній та рекреаційній практиці суспільства, в науковій літературі з мистецтвознавства та дизайну, питання костюму як засобу досягнення туристичної атракції та популяризації культурної спадщини регіонів не розглядається.

При створенні туристичних маршрутів в переважній більшості туроператори прив'язуються до архітектури регіону, оскільки вона є сталим проявом його культурних особливостей накопичених за довгий період розвитку. Вочевидь, використання архітектури в якості інспірації в проектуванні об'єктів дизайну, зокрема одягу з його масштабами реалізації, є логічним каталізатором процесу підвищення інтересу серед суспільства до того чи іншого культурного осередку.

Костюм з каркасними структурами є найбільш близьким за архітектонікою з об'єктами архітектури та дозволяє створювати креативні видовищні образи складної форми. Такий костюм має широкі можливості для провокації уваги як до творчості дизайнера в модній індустрії, так і до свого інспіративного прототипу. Однак на сьогодні перспективи костюму з каркасами в зазначеному контексті мало дослідженні та недостатньо використовуються в практиці створення туристичної атракції й привернення уваги до архітектурних об'єктів в аспекті презентації культурної спадщини регіонів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Пошук взаємозв'язку архітектури і костюму не новий, розвитку цих ідей присвячені роботи не одного покоління науковців. А в останні роки спостерігається значне підвищення популярності даного напрямку досліджень, зокрема це відображено в роботах

Г.Д. Забродіної, Л.М. Шамшиної, А.Н. Джузбаєвої, Ю.Є. Мазулевської, Ф.І. Маслянової, С.В. Санатової, Є.А. Корепанової, С.С. Рудневої, Є.В. Луніної, Хе Чжинюна [1-8] та інших.

Загальними рисами публікацій зазначених дослідників є ототожнення об'єктів архітектури та костюму як оболонки тіла людини, що захищають його від несприятливих зовнішніх умов, а також виявлення схожих ознак між ними в стилістиці, пластиці, пропорціях, членуваннях, формі тощо.

Крім того, в роботі Г.Д. Забродіної відмічається, що в історії архітектури згадки про костюм зустрічаються в поодиноких випадках при загальному аналізі стильових характеристик історичних періодів, на ряду з інтер'єром та предметами побуту. Теорія ж костюма в більшій мірі орієнтована на теорію архітектури, хоча порівняльний аналіз даних видів мистецтва також проводиться поверхово, на рівні загальних стильових характеристик. Також автор зазначає, що насправді між архітектурою та костюмом є дуже глибокі структурні взаємозв'язки, які досі не достатньо досліджені та мають привернути увагу міждисциплінарні науки [1].

Архітектура як творче джерело згадується в роботах і вітчизняних авторів – К.Л. Пашкевич, М.В. Колосніченко [9], які виділяють принципи побудови архітектурних об'єктів в якості одного із аналогів в пошуку складних об'ємно-просторових форм одягу, що набувають актуальності в останні роки.

Хе Чжинюн без особливої уваги, між іншим, зазначає, що незалежно від того, архітектура це чи костюм, все проходить через ритмічність об'єднання контурів, форм, зміну кольору, поєднання простору і в сукупності провокує людську увагу, викликає асоціації, та, в решті решт, тягне за собою відгук почуттів [8]. А саме ці фактори є визначальними у формуванні атракції, зокрема туристичної. Тобто автор несвідомо підводить до можливості використання як архітектури, так і костюму як засобу моделювання емоційного сприйняття культурного простору, проте не розкриває її.

Таким чином, можна зробити висновок, що при доволі широкій популярності в науковій літературі теми взаємозв'язку архітектури та костюма, на сьогоднішній день поза увагою дослідників залишається питання використання костюму в якості популяризації архітектурних об'єктів, а відповідно привернення уваги до культурної спадщини регіонів. А також, треба зазначити, що тема костюма з каркасними структурами на основі архітектурної інспірації загалом є малодослідженою.

Мета. Метою статті є виявлення особливостей використання архітектурної інспірації в дизайні костюма з каркасними структурами як перспективного засобу популяризації культурної спадщини та формування туристичної атракції.

Основна частина. Одним із перших найвідоміших прикладів використання костюму в якості засобу популяризації архітектурної споруди можна вважати бал видовищних костюмів в 1931 році в Нью-Йорку, коли більше двадцяти архітекторів прийшли одягнені в костюми-будинки, які були прототипами реальних хмарочосів ними спроектованих [10]. Дані костюми були відвертим копіюванням архітектурних споруд й можуть бути актуальні лише в свого роду перформансах та тематичних акціях. Сучасна ж модна індустрія, що відображає характерні для культури постмодернізму тенденції, вимагає від дизайнерів переосмислення та трансформації творчого джерела в костюмі.

Сьогодні, хоча багато авторів і стверджують, що архітектура привертає увагу дизайнерів одягу та надихає їх на створення цікавих колекцій, нажаль безкомпромісного підтвердження даного факту в інтерв'ю дизайнерів немає. Модельєри нечасто розкривають інформацію про те, де вони черпають натхнення. В даному випадку можна лише здогадуватися або строїти асоціативні ланцюги, як це роблять сучасні fashion-блогери, підбирати схожі за рисами архітектурні споруди та одяг від модних дизайнерів. Загалом, в сучасних умовах тотальної інтернет-інформатизації суспільства авторські сторінки в соцмережах, тематичні блоги стають популярним засобом розповсюдження повідомлень, думок, спостережень,

ранжування яких може бути корисне для проведення досліджень в різних галузях науки як широка своєрідна база респондентів.

В цілому сучасні костюми з каркасними структурами є малодослідженою темою, особливо на основі архітектурної інспірації. Відповідно, для формування інформаційної бази дослідження, постала необхідність провести власні пошуки архітектурних інспірацій в формоутворенні одягу з каркасними структурами в колекціях модних дизайнерів. Незначна частина сформованого асоціативно-інспіративного ряду наведена на рисунку 1.

Проаналізувавши творчість світових дизайнерів одягу, можна стверджувати, що Жан Поль Готьє та Гарет П'ю - провідні модельєри у використанні архітектурної інспірації в костюмах на основі каркасних структур. Проте кожен з них має свої особливості стилю, що полягають у виборі пластики композиційних ліній. Готьє, як показують результати дослідження, притаманна більш пластична організація композиційної будови ліній об'ємно-просторового каркасу, а П'ю натомість віддає перевагу геометричним формам з чіткими гранями та поверхнями.

Уважно придивляючись до творчих робіт світових дизайнерів одягу за їх географічною приналежністю до певних країн, можна сказати, що більш всього архітектурна інспірація зустрічається в колекціях британських дизайнерів, а саме Гарета П'ю та Олександра Маккуїна. Франція представлена в контексті використання архітектури як творчого джерела в дизайні костюмів з каркасними структурами здебільшого лише дизайнером Жаном Полем Готьє. Також світовий подіум підкоряють подібні за творчим першоджерелом костюми від нідерландських (Вінде Рінстра, Іріс Ван Херпен), бразильських (Глорія Каельо), японських (Рей Кавакубо) та американських дизайнерів (Бекка Мкчарен) тощо.

Архітектурні споруди, так як і наряди високої моди, дивують сучасну публіку своїми формами, лініями, пластикою і пропорціями форми. Аналізуючи архітектуру як джерело навіювання образу та форми каркасних елементів в одязі, можна сказати, що модних дизайнерів надихає архітектура різних країн

світу. Розподіл популярності архітектурних джерел творчості за географічною приналежністю є дещо нерівномірний, що пояснюється різним культурним розвитком того чи іншого регіону, багатством історичної архітектурної спадщини, новаторством ідей сучасних митців, що працюють на заданій території (рис.2).

Рис.1. Асоціативно-інспіративний ряд костюмів з каркасами в колекціях світових дизайнерів

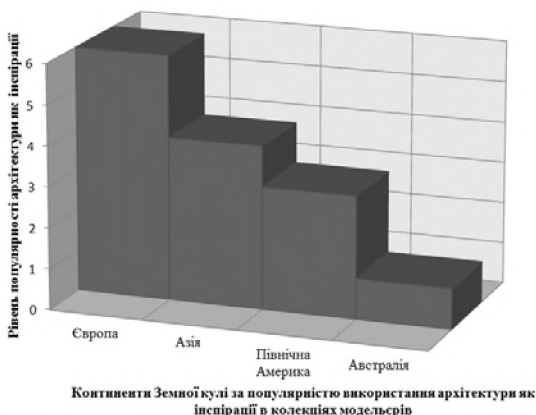

Рис. 2. Гістограма розподілу географічного розташування архітектурних споруд як інспірацій в творчості світових дизайнерів-модельєрів

Лідером відповідно до розробленого архітектурного інспіративного ряду є Європейський континент з культурним надбанням країн, що входять до його кордонів, а саме Греції, Чехії, Великобританії, Іспанії, Шотландії, Німеччині. Європа надихає модельєрів незвичайними мостами, офісними будівлями та авторськими міськими інсталяціями дизайнерів для трансформації їх в одязі.

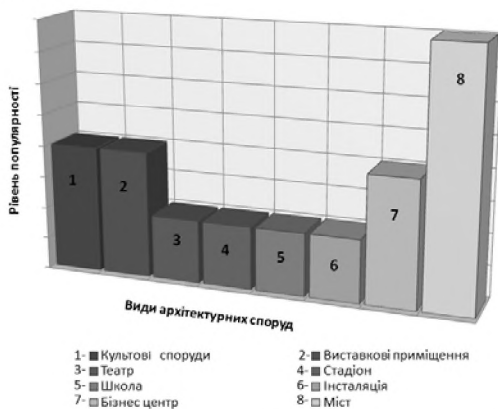

Рис. 3. Гістограма розподілу різновидів архітектурних об'єктів як джерела творчого натхнення в одязі на основі каркасних структур

Висновки. На основі проведеного дослідження можна стверджувати, що костюми з каркасними структурами, в яких асоціативно прочитується архітектурна інспірація, зустрічаються в колекціях світових дизайнерів різних країн, серед яких, в контексті даної роботи, доцільно виділити наступних: британських (Гарета П'ю, Олександра Маккуїна), нідерландських (Вінде Рінстра, Іріс Ван Херпен), французьких (Жана Поля Готьє), бразильських (Глорію Каельо), японських (Рей Кавакубо), американських (Беку Мкчарен) дизайнерів. Лідерами щодо кількості використання архітектурної інспірації в костюмах з каркасними структурами є Жан Поль Готьє та Гарет П'ю. Найбільш часто, відповідно до складеного асоціативно-інспіративного ряду, дизайнери звертаються за натхненням до архітектури Європейського континенту. Як найпопулярніше творче джерело, що асоціативно прочитується в костюмах з каркасними структурами, виділено наступний вид архітектурних споруд, а саме – конструкції мостів. Таким чином, практикою світового подіуму підтверджуються широкі перспективи використання костюма з каркасними структурами на основі архітектурної інспірації в якості непрямой реклами в процесах популяризації архітектурної спадщини та досягнення туристичної атракції.

Перспективи подальшого дослідження. В подальшому планується дослідити механізми популяризації культурної спадщини засобами костюма.

Література

1. *Забродина Г. Д.* Синергия архитектуры и костюма в пространстве культуры : автореф. дис. ... канд. культурологии: 24.00.01. Саратов, 2003. 19 с.
2. *Шамшина Л. М.* Архитектура как источник творческого вдохновения в работах модельеров // Актуальные направления научных исследований: от теории к практике : материалы X Междунар. науч.–практ. конф. (Чебоксары, 18 дек. 2016 г.). В 2 т. Т. 1 / редкол.: О. Н. Широков [и др.]. — Чебоксары: ЦНС «Интерактив плюс», 2016. № 4 (10). — С. 65–74.

3. *Шамишина Л. М.* Влияние архитектуры и урбанизации на проектирование коллекций одежды // Бизнес и дизайн ревю. М.: Автономная некоммерческая организация высшего образования «Институт бизнеса и дизайна», 2017. № 1(5). С. 15-20.

4. *Джузбаева А.Н.* Архитектура как творческий источник при создании костюма // Вестник КГУСТА. Бишкек: Кыргызский государственный университет строительства, транспорта и архитектуры им. Н.Исанова, 2013. №4. С. 158-163.

5. *Музалевская Ю.Е.* Направления взаимодействия искусства костюма и архитектуры // Труды Санкт-Петербургского государственного института культуры. СПб.: Санкт-Петербургский государственный институт культуры, 2013. № 198. С. 56-60.

6. *Маслянова Ф.И.* Влияние архитектуры на дизайн костюма // Известия Кыргызского государственного технического университета им. И. Раззакова. Бишкек: КГТУ им. И.Раззакова, 2015. № 34. – С. 280-283.

7. *Руднева С.С., Лунина Е.В.* Виды архитектурных оболочек и их применение в одежде // Техника и технологи: роль в развитии современного общества: материалы VII Междунар. науч.-практ. конф., 5 апреля 2016. Краснодар: Индивидуальный предприниматель Акелян Нарине Самадовна, 2016. 6 с.

8. *Хэ Чжинюн.* Искусство архитектуры и костюма: некоторые особенности Европейской и Китайской культуры // Этносоциум и межнациональная культура. М.: Международное издание «Этносоциум и межнациональная культура», 2016. № 3(93). С. 88-91.

9. *Пашкевич К. Л., Колосніченко М.В., Фролов І.В., Науменко К.О.* Архітектура як творче джерело дизайн-проекування колекцій одягу складних об'ємно-просторових форм // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2016. Вип. 43(1). С. 270-280.

10. *Christopher Gray.* A New Age of Architecture Ushered in Financial Gloom. The New York Times, January 1, 2006.

References

1. *Zabrodyna H. D.* Synerhyia arkhytektury y kostiuma v prostranstve kultury: avtoref. dys. ... kand. kulturolohyy: 24.00.01. Saratov, 2003. 19 с.

2. *Shamshyna L. M.* Arkhytektura kak ystochnyk tvorcheskoho vdokhnoveniia v rabotakh modelerov // Aktualnye napravleniia nauchnykh yssledovaniy: ot teoryi k praktyke: materyaly X Mezhdunar. nauch.–prakt. konf. (Cheboksary, 18 dek. 2016 h.). V 2 t. T. 1 / redkol.: O. N. Shyrokov [y dr.]. — Cheboksary: TsNS «Ynteraktyv plius», 2016. № 4 (10). — S. 65–74.

3. *Shamshyna L. M.* Vliyanye arkhytektury y urbanyzatsyy na proektyrovanye kollektsyi odezhdy // Byznes y dyzain reviu. M.: Avtonomnaia nekommercheskaia orhanyzatsiia vyssheho obrazovaniia «Ynstytut byznesa y dyzaina», 2017. № 1(5). S. 15-20.

4. *Dzhuzbaeva A.N.* Arkhytektura kak tvorcheskyi ystochnyk pry sozdanyy kostiuma // Vestnyk KHUSTA. Byshkek: Kyrhyzskyyi hosudarstvennyi unyversytet stroitelstva, transporta y arkhytektury ym. N.Ysanova, 2013. №4. S. 158-163.

5. *Muzalevskaia Yu.E.* Napravleniia vzaymodeistviia yskusstva kostiuma y arkhytektury // Trudy Sankt-Peterburhskoho hosudarstvennoho ynstytuta kultury. SPb.: Sankt-Peterburhskyyi hosudarstvennyi ynstytut kultury, 2013. № 198. S. 56-60.

6. *Maslianova F.Y.* Vliyanye arkhytektury na dyzain kostiuma // Yzvestiia Kyrhyzskoho hosudarstvennoho tekhnicheskoho unyversyteta ym. Y. Razzakova. Byshkek: KHTU ym. Y.Razzakova, 2015. № 34. – S. 280-283.

7. *Rudneva S.S., Lunyna E.V.* Vydy arkhytekturnykh obolochek y ykh prymerenye v odezhde // Tekhnyka y tekhnolohy: rol v razvytyy sovremennoho obshchestva: materyaly VII Mezhdunar. nauch.–prakt. konf., 5 aprelia 2016. Krasnodar: Yndyvydualnyi predprynimatel Akelian Naryne Samadovna, 2016. 6 s.

8. *Khe Chzhyniun.* Yskusstvo arkhytektury y kostiuma: nekotorye osobennosti Evropeiskoi y Kytaiskoi kultury // Etnosotsyum y mezhnatsyonalnaia kultura. M.: Mezhdunarodnoe yzdanye «Etnosotsyum y mezhnatsyonalnaia kultura», 2016. № 3(93). S. 88-91.

9. *Pashkevych K. L., Kolosnichenko M.V., Frolov I.V., Naumenko K.O.* Arkhitektura yak tvorche dzherelo dyzain-proektuivannia kolektsii odiahu skladnykh obiemno-prostorovykh form // Suchasni problemy arkhytektury ta mistobuduivannia. 2016. Vyp. 43(1). S. 270-280.

10. *Christopher Gray.* A New Age of Architecture Ushered in Financial Gloom. The New York Times, January 1, 2006.

Аннотация

Артеменко М.П. Архитектурная инспирация в дизайне костюма с каркасными структурами как способ популяризации культурного наследия и достижения туристической аттракции. Статья посвящена исследованию костюмов с каркасными структурами в коллекциях мировых дизайнеров. Костюм с каркасными структурами рассматривается как средство популяризации архитектурного наследия и перспективный способ повышения атрактивности регионов в туризме. В работе приводятся результаты анализа собранной и систематизированной базы фотоиллюстративного материала с изображениями костюмов с каркасными структурами из коллекций мировых дизайнеров, к которой построено ассоциативно-инспиративный ряд архитектурных объектов. Определены страны, на модном подиуме которых в коллекциях дизайнеров встречаются костюмы с каркасными структурами. В работе приводятся лидеры среди дизайнеров по количеству использования архитектурной инспирации в костюмах с каркасными структурами. А также, в соответствии с составленным ассоциативно-инспиративным рядом, установлена локализация архитектурных объектов, к которым чаще всего обращаются дизайнеры в поисках вдохновения. Определен вид архитектурных сооружений, который является самым популярным творческим источником, ассоциативно прочитываемый в костюмах с каркасными структурами.

Ключевые слова: костюм с каркасными структурами, архитектура, инспирация, туризм, аттракция, творческий источник, идентификация территории, регионально-культурные особенности, дизайн одежды, модная индустрия.

Abstract

Artemenko M.P. Architectural inspiration in the design of a costume with skeletons as a way of popularizing the cultural heritage and achieving a tourist attraction. The article is devoted to the study of costumes with skeletons in the collections of world designers. The costume with skeletons is considered as a means of popularizing the architectural heritage and a promising way to increase the attractiveness of regions in tourism.

Costume with frames is the closest architectonic structure to the objects of architecture and allows you to create creative imaginative images of complex form. Such a costume has wide opportunities for provoking attention to both the creativity of the designer in the fashion industry and his inspirational prototype.

However, today prospects for a costume with frames in this context are few studies and are not sufficiently used in the practice of creating a tourist attraction and attracting attention to architectural objects in the aspect of presentation of the cultural heritage of the regions.

The research is based on a systematic approach to costume with skeletons as a means of tourist attraction and popularization of cultural heritage, on analysis, systematization and static processing of the collected base of photo illustrative material of costumes with skeletons.

The paper presents the results of an analysis of the collected and systematized base of photo-illustrative material with images of costumes with skeletons from collections of world designers, to which an associative-inspirational series of architectural objects is constructed. Countries identified on the fashion runway, which is in the collections of the designers there are costumes with skeletons. In the work the leaders among the designers are given by the amount of use of architectural inspiration in costumes with skeletons. And also, in accordance with the composition of the associative-inspirational series, localization of architectural objects is established, to which designers are most often drawn in search of inspiration. A kind of architectural structures is defined, which is the most popular creative source, associatively readable in costumes with skeletons.

Keywords: costume with skeletons, architecture, inspiration, tourism, attraction, creative source, identification of territory, regional and cultural features, fashion design, fashion industry.

Стаття надійшла в редакцію 29.01.2018

Стаття прийнята до друку 05.02.2018